

Chefskurs gav nätverk utan gränser

De är nya chefer med olika bakgrund och erfarenheter. Gemensamt är att de alla gått SKKF:s chefsutbildning – en erfarenhet som lämnat positiva spår. Nu tar de hjälp av varandra och nätverkar kors och tvärs över landet för att lösa sina uppgifter.

När Kyrkogården vid ett kurstillfälle 2014 träffade den första kullen som genomgick SKKF:s nya chefsutbildning strålade deltagarna av iver och optimism. De kände att utbildningen gav dem mod och redskap att tackla utmaningarna som väntade på hemmaplan. Men hur gick det sen?

Vi sökte upp Tobias Ström i Ockelbo, Anna

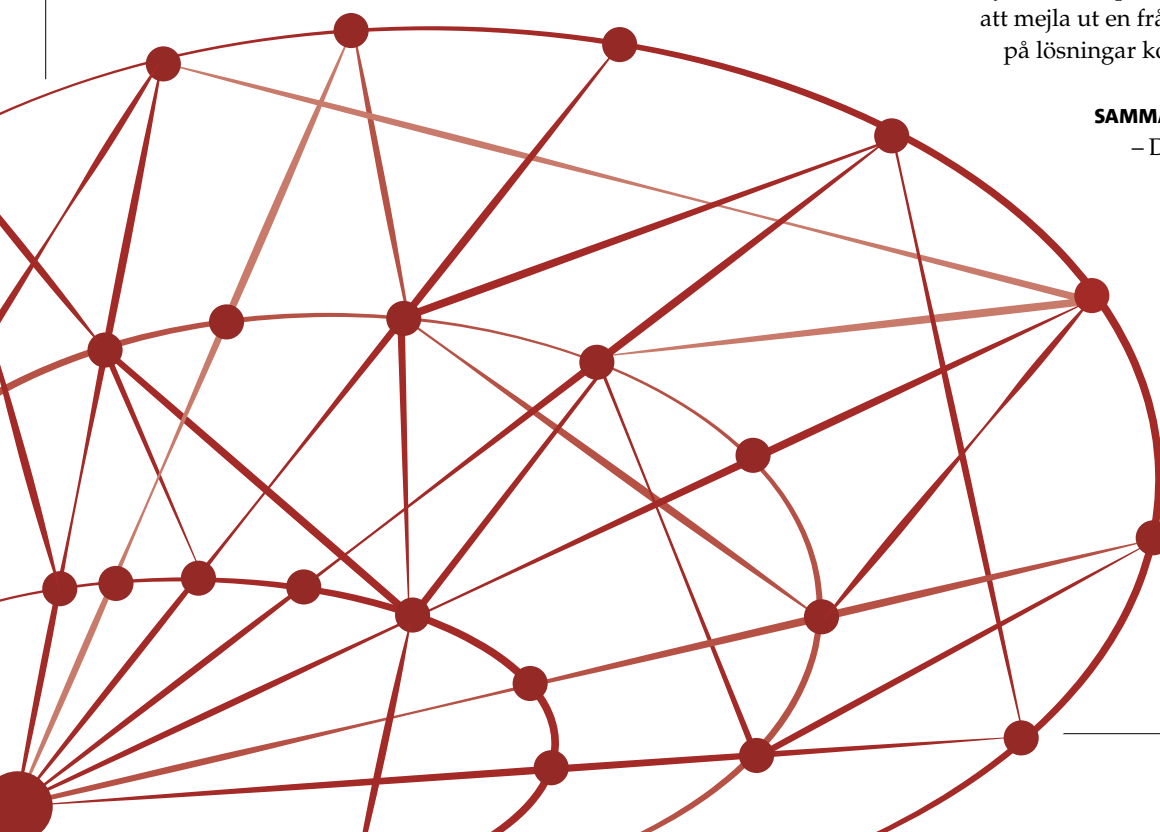
Qvarnström i Strängnäs och Mikael Hjelm i Lysekil för att höra hur de som chefer hanterar vardagen i sina respektive förvaltningar. Vilka erfarenheter har de gjort? Hur kan jobbet skötas så att både medarbetare och arbetsgivare blir nöjda? Och vad bär de med sig från utbildningen?

En hel del skulle det visa sig. Banden deltagarna knöt är starka. Två år efter chefskursen har de bildat ett informellt nätverk och haft en återträff i Lysekil. När problem dyker upp är det fritt fram att mejla ut en fråga till de andra. Svar och förslag på lösningar kommer alla till del.

SAMMANSVETSADE

– Den där kursen svetsade oss verkligen samman, säger Mikael Hjelm, kyrkogårdschef i Lysekil. Många av oss kommer från landsortsförsamlingar där utmaningarna är ganska lika. Ena dagen tar vi ett beslut om var en grav ska grävas. Nästa gång handlar det om renovering för stora pengar.

Gruppen träffades hos Mikael i september 2016 och diskuterade allt mellan himmel och jord. Ja, även hav avhandlades eftersom

gruppen antrade en skuta för att komma ut till en av kyrkogårdarna i den bohuslänska skärgården.

– Vi fick en väldigt bra kontakt på chefskursen och den tillskriver vi vår utbildare Johan Frisö. Han skapade en miljö för oss som var fantastisk. Jag känner en oerhörd trygghet som gör att jag kan fråga om vad som helst och få ett rakt och konkret svar av de andra, säger Mikael Hjelm.

I dag har han samma tjänst som innan han gick chefskursen. Men uppgiften har vuxit.

– Vi står inför en pastoratreglering och blir snart en större förvaltning. Jag kommer att få fler vaktmästare och kyrkogårdar. Tolv av varje närmare bestämt.

DRIV OCH KUNSKAP INTE ALLT

De som träffat Mikael vet att han är energisk, driven och ganska bestämd. Begravningsverksamheten kan han efter 25 år som vaktmästare. Men driv och kunskap räcker inte i alla lägen.

– Att få en brokig skara medarbetare med olika förmågor och erfarenheter att dra åt samma håll kräver lyhördhet. Det gäller att lyssna och ta med alla åsikter. Sedan får vi ändå vara bestämda så att vi kan skapa en organisation som håller över tid.

Med chefskursen i ryggen tycker han att han

blivit tryggare i sin roll. Stödet finns i nätverket. Men han har också mognat i kraft av sin ålder.

– I dag har jag en förståelse för de äldre också. Jag var nog inte så enkel som tjuugoåring. Lika energisk då som nu, men världen var bara svart eller vit. Nu ser jag gråzonen och tar in nyanserna. Vill tro att jag är mer ödmjuk och öppen.

SAMARBETSPROJEKT SKA BYGGA BROAR

Medan MBL-förhandlingar pågår om hur tjänsterna i den nya större organisationen i Lysekil ska utformas har Mikael dragit igång ett samarbetsprojekt. Tanken är att skapa en homogen organisation där alla lär sig av varandra. En dag i månaden utgår samtliga tolv vaktmästare från en gemensam plats. En vaktmästare är värd och fördelar uppgifter.

– Det har fallit väldigt väl ut. De dagarna bjuder församlingen på frukost och lunch. Allt för att vi ska få en diskussion och lära känna varandra. Det finns också andra projekt där jag prövar vissa personer till olika jobb.

På så sätt vill Mikael coacha sina spelare att våga ta nya positioner.

– Det svåra med min bakgrund är att inte lägga mig i. Det är min största utmaning. Egentligen

Lyhördhet är viktigt för att få medarbetarna att dra åt samma håll, menar Mikael Hjelm.

”Jag känner en oerhörd trygghet som gör att jag kan fråga om vad som helst och få ett rakt och konkret svar av de andra.”

MIKAEL HIJELM

Under chefskursen 2014 var Tobias Ström yngst i gänget. Idag är han rutinerad kyrkogårdsföreståndare i Ockelbo.

”Den svåra biten är att gå från att vara en i gänget och sedan bli chef.”

TOBIAS STRÖM

är jag en vaktmästare som blivit chef. Där har jag mina bryderier! Det viktiga är förstås inte att jobbet utförs som jag skulle gjort det, utan att vi tillsammans blir nöjda med resultatet.

Men klarar han att ge utrymme åt andra om han är så driven själv?

– Jag försöker! Framför allt uppmanar jag de yngre att våga ta plats. En del var inte födda när jag började jobba här 1989. Man ska ha respekt för äldre, men det är inte alltid så att metoder som använts på samma sätt i tjugo år är de bästa i dag.

GRUPPSAMTAL LÖSNING I OCKELBO

I Ockelbo tar Tobias Ström emot i församlingshuset från sekelskiftet. Här samsas barnverksamhet med begravningskaffe och diakoni. I sommar ska en ekonomibygnad byggas. Spöket som lär husera på nätterna håller sig lugnt, trots att det börjar skymma i det lilla samhället.

På chefskursen 2014 hade Tobias som den yngste i skaran precis tagit över som kyrkogårdsföreståndare när företrädaren gick i pension. Precis som Mikael Hjelm är Tobias ändå rutinerad. Hit kom han redan som suttonåring och sattes genast på prov.

– Här har du en spade, gå ner och snygga till i

gravbotten och se upp så han inte biter dig i tårna. Det var en av mina första instruktioner, berättar Tobias Ström.

Sedan dess har han lärt sig yrket från a till ö. Och chefskursen gav flera insikter.

– Jag lärde känna mig själv bättre och fick förståelse för hur andra fungerar i olika situationer. Det bästa av allt är att vi kursdeltagare har kontakt fortfarande! Vi mejlar ofta och pratar ibland med varandra i telefon.

Men det har inte varit helt lätt att bli chef med budgetansvar.

– Den svåra biten är att gå från att vara en i gänget och sedan bli chef. Det är viktigt att både jag och mina medarbetare inser att jag har chefsansvar.

Bit för bit har Tobias vuxit in i chefsrollen och arbetat med att utveckla sin egen ledarstil.

– Jag kan bara vara mig själv. Min utmaning är att jag är lite för snäll. Men hellre det än åt andra hållet. Samtidigt har jag ett stort kontrollbehov. Jag tycker ändå att jag lärt mig att lita mer på mina medarbetare.

ÖPPNARE ARBETSKLIMAT

Något hände också när några nya medarbetare

anställdes. Det ledde till ett öppnare arbetsklimat.

– Framförallt har vi börjat prata med varandra i grupp. Det var nödvändigt, för det fanns missnöje i gruppen. Någon var stressad och tyckte att jag pushade för hårt. Och det tog jag till mig.

Gruppsamtal förekom inte tidigare.

– Förut gällde det mer att bita ihop. Visst pratade vi med varandra, men inte om känslor. Det gick väl bra ändå antar jag, vi var inkörda med varandra.

Framöver ska dock samtalen fortsätta mer löpande. Och känslor är inte förbjudna.

Nu ser Tobias fram mot att bli pappa i sommar och att fortsätta med utmaningarna i sin roll som chef. Ekonomibygnaden som ska byggas. Traktorn som ska renoveras. Människor som ska mötas i glädje och sorg.

– Jag trivs med det småskaliga och att jag är bekant med nästan alla här i Ockelbo. Nästan alla vi gravsätter känner vi till. Jag har begravt tre från den klass jag själv gick i, så döden kommer nära ibland.

I sådana lägen ger den professionella kunskapen trygghet.

NÄSTA TRÄFF I STRÄNGNÄS

Tobias pratar ibland med Anna Qvarnström i telefon. Hon är kyrkogårdsmästare i stiftsstadens Strängnäs. Nästa gång är det hennes tur att ta emot besök från de andra i nätverket.

– Det känns som att vi har ett pågående samtal som fortsätter så fort vi ses. Det är mycket tack vare att kursledaren Johan Frisö bjöd in till samtal under chefskursen. Det skapade en grupp av oss på ett fantastiskt sätt. I dag har vi en tillit till varandra som känns trygg.

I Strängnäs ansvarar Anna Qvarnström för sex fast anställda kyrkogårdsarbetare samt lika många "sångare" sommartid. Tillsammans tar de hand om begravningsverksamhet och grönytor på tre kyrkogårdar – samt många andra områden som sköts på entreprenad. Två år har gått sedan chefsutbildningen avslutades. Vad har hänt sedan dess?

– Efter chefskursen kändes det lite skakigt att som relativt ung tjej börja som arbetsledare bland bara män. Men det har gått över. Nu har vi lugn och flyt i arbetslaget. Alla hjälps åt, vilket är skönt, annars blir mitt jobb väldigt svårt.

Med uthållighet, ihärdighet och kommunikation har det gått vägen.

– Det som hjälpte var att prata med alla en och en. Lyssna på deras kunskap och synpunkter. Det har jag fortsatt med. Och att visa att jag står på deras sida.

TAR HJÄLP AV NÄTVERKET

När något ärende är lite mer komplicerat än vanligt tar hon hjälp av nätverket från chefskursen.

– Det ger råg i ryggen. Vi hjälps åt. Till exempel vid juridiska frågor eller vid konflikter på arbetsplatsen. Sådant finns överallt där människor vistas. Då gäller det att vara modig och ta tag i det direkt. Prata ut och hitta en lösning.

För Anna är samarbete på jobbet det viktigaste i hennes ledarskap.

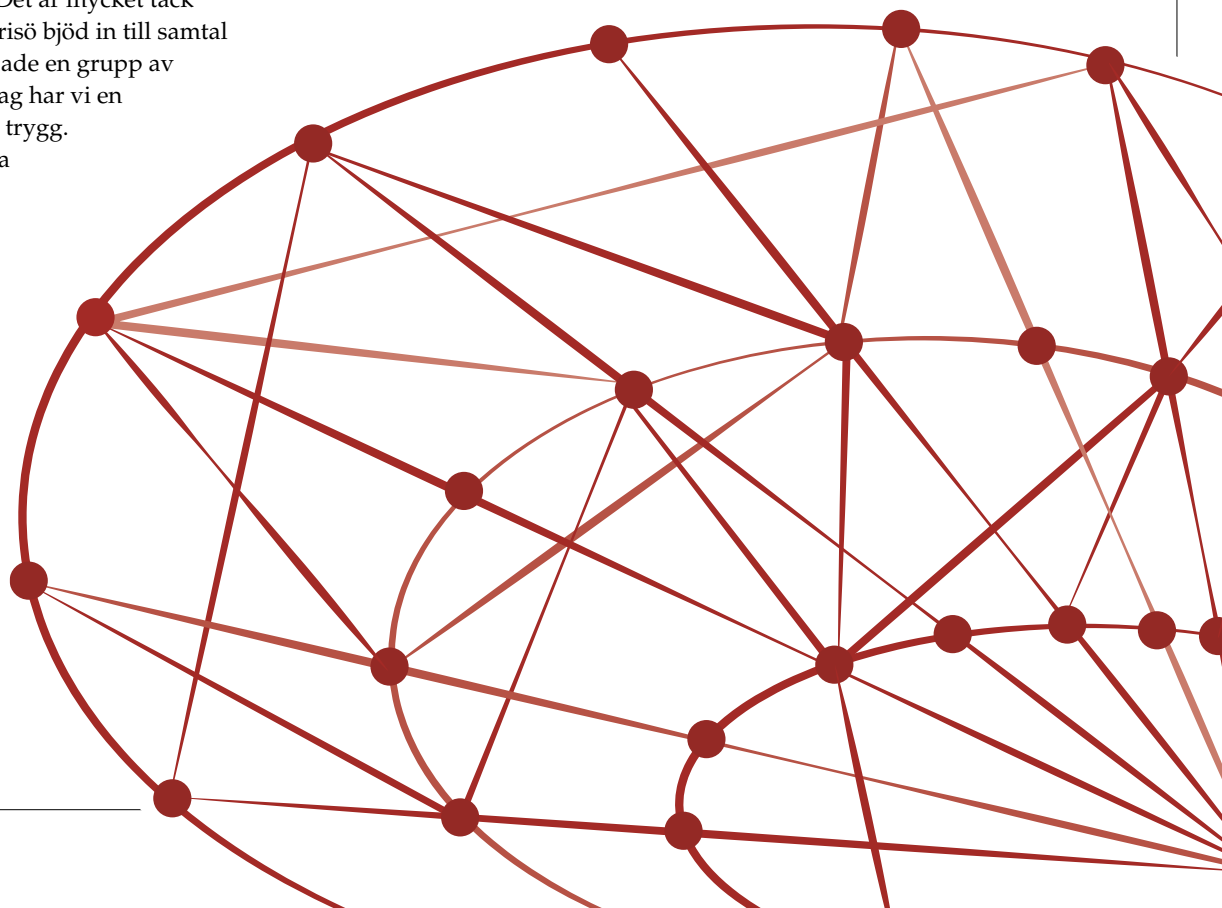
– En chef är en människa som behöver hjälp. Jag är välorganiserad och håller reda på allt som ska göras, men hur vi gör det – det kan vi bestämma tillsammans. Då blir det blir roligare.

Ett annat viktigt inslag är att skapa variation.

– Det är inte jätteroligt att skyffla grusgångar.

”Det känns som att vi har ett pågående samtal som fortsätter så fort vi ses. Det är mycket tack vare att kursledaren Johan Frisö bjöd in till samtal under chefskursen.”

ANNA QVARNSTRÖM

För Anna Qvarnström är samarbete och variation viktiga inslag i ledarskapet.

”En chef är en människa som behöver hjälp. Jag är välorganiserad och håller reda på allt som ska göras, men hur vi gör det – det kan vi bestämma tillsammans.”

ANNA QVARNSTRÖM

Då kan man göra det bästa av situationen och sticka emellan med andra uppgifter för att få omväxling. Beskära träd ska man inte heller hålla på med för länge i taget, då blir nacken krokig av allt uppåtstirrande.

På kyrkogården pågår arbete med att anlägga parkområden och en bokskog. Gravplatser finns det gott om. Vid minneslundan plockar Anna undan några teckningar och en snusdosa.

– Det ligger 2 200 personer begravda här. Därför måste vi vara hårda med pyntandet. Vi har satt upp många skyltar, men vad hjälper det...

ALLT KAN HÄNDA

Här ute kommer hennes kunskaper som hortonom väl till pass. I askgravlundarna är perenner planterade. Ofta möter

hon människor i sorg. Av olika slag.

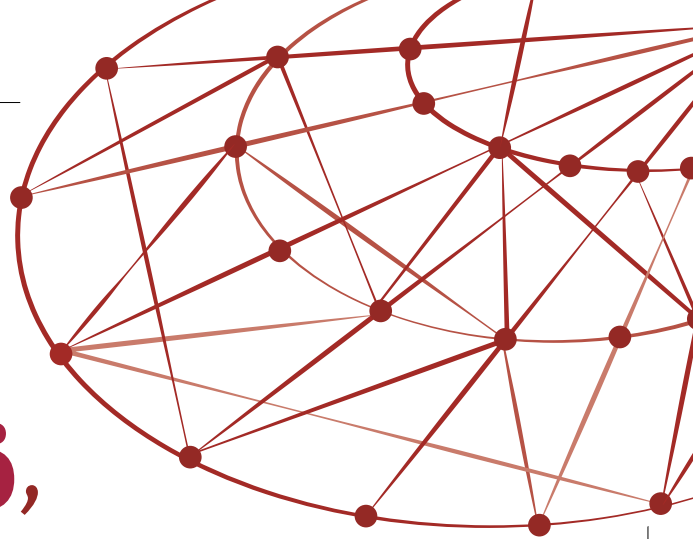
– Jag träffade ett par som ville se ut en gravplats och frågade om de skulle ha en begravning eller begravningstjänst? De svarade att minnesstunden skedde för 25 år sedan. Sonen hade dött i en dykningsolycka. Först nu hade kvarlevorna hittats. Man får inte ha några förutfattade meningar när man pratar med folk. Allt kan hända.

När klockan blir elva är det dags för fika i det nyrenoverade köket. Här får alla plats, även en pensionerad kyrkogårdsarbetare som kommer hit på fredagar, på direkt uppmaning av Anna Qvarnström. Samtalet för dagen handlar om fördelar och nackdelar med ett insektshotell. Utanför piper vårfåglar vid fågelbordet.

TEXT OCH FOTO: HENRIK MÖLLER

2 frågor till **Johan Frisö,** ledarskapsutbildare

Du har just avslutat den andra omgången av chefsutbildningen för SKKF. Hur har det gått?

– Under året som utbildningen rullat har deltagarna lärt känna varandra bra. De har pratat mycket om ledarskapsfrågor utanför sin egen vardag, vilket är en stor styrka.

– Många blir goda vänner och lär känna varandra. De åker på studiebesök och tipsar varandra om hur man kan lösa olika utmaningar. Det här är något jag aktivt uppmuntrar. Det blir ett nätverk som blir starkt för dem.

Johan Frisö är omtyckt kursledare. Det är mycket tack vare hans uppmuntran under chefskursen som deltagarna spontant fortsatt hålla kontakt och ge varandra stöd.

Du håller chefskurser i flera branscher, är det något som utmärker just deltagarna från kyrkogårdssidan?

– Jag är nog extra imponerad av deras hängivenhet och engagemang kring sitt jobb. De bryr sig verkligen om sitt arbete och sitt uppdrag. Det är en mångfacetterad uppgift, för jobbet handlar också mycket om att möta människor i sorg. Det skapar ett djup i deras sätt att vara som inte är så vanligt.

TEXT OCH FOTO: HENRIK MÖLLER

Gruppövningar och samtal stärker samhörighetskänslan. I mitten ses Tobias Ström vid ett av utbildningstillfällena för chefskursen 2014.

NY RUNDA AV CHEFSUTBILDNINGEN I HÖST

I höst börjar en ny omgång av SKKF:s chefsutbildning. Kursen består av fem stycken tvådagars sammankomster utspridda med jämna mellanrum under ett års tid.

Deltagarantalet är begränsat till max tolv personer som följs åt under hela studietiden.

På kursprogrammet står självinsikt och egen styrka, personlighetsprofiler, gruppdynamik, utvecklingsteorier, samtal, konflikthantering och värdegrund. Men även arbetsrätt och de så kallade hårda frågorna kring MBL och LAS tas upp.

Block 1 börjar den 12 oktober i Stockholm. Se SKKF:s hemsida för information om övriga block.

